

**Arcangelo PETRANTO'. *Histoire des Italiens en Belgique. De César à Paola.*
– Bruxelles, ACLI-Belgio, 2000, 30,5 x 24, 272 p., geb., BF 1300.**

In ruim twee millennia hebben Italianen van alle rangen en standen zich tijdelijk of permanent in onze gebieden gevestigd. Nog voor het begin van onze tijdrekening werd *Gallia Belgica* door de Romeinse troepen veroverd. Het invoeren van de Romeinse administratie en de aanleg van nieuwe wegen brachten een migratiestroom van experts en vaklieden teweeg, die de romanisering van grote delen van onze gewesten en nadien de kerstening in de hand zou werken. Tweeduizend jaar later, kort na de laatste Wereldoorlog, werd een Italiaans-Belgisch akkoord ondertekend, dat tienduizenden Italiaanse mannen werk verschafte in de mijnen van Limburg en Wallonië.

Het boek van A. Petranto', dat op een overvloedige historische literatuur steunt, brengt een omvattend en met talrijke kleurenfoto's geïllustreerd chronologisch overzicht van de bevolkingsbeweging van Italië naar onze gebieden. Tussen de twee zo-even geëvoceerde massale golven, bleven kleinere groepen Italianen o.w.v. diverse motieven naar België komen. Heel wat kooplieden dreven handel met Vlaanderen, waar heuse dynastieën van Noorditaliaanse geldschietters bankactiviteiten aan de dag legden en kantoren oprichtten, in het middeleeuwse Brugge en nadien in Antwerpen. De Italiaanse kolonies die aldus in de grootste Belgische handelscentra ontstonden, dwongen respect af door de deskundigheid van hun zakenlieden op commercieel en juridisch gebied. Vanaf de zestiende eeuw deden lokale heersers een beroep op Italiaanse experts en krijgsheren (o.a. Ambrogio Spinola) voor de bouw van versterkingen en voor het succesvol verloop van militaire operaties. In dezelfde periode zette de Lombardische familie de Taxis bij ons de eerste postdienst op en droegen diverse Italianen bij tot de oprichting van de eerste pandjeshuizen, de zgn. *monti di pietà*. In de moderne tijd werden Italiaanse kunstenaars, ebenisten, stukadoors en decorateurs geroemd voor hun goede smaak zodat de aristocratie voor de aankleding van hun paleizen en residenties en... voor concertgenoevens op hen een beroep deed. Net voor en tijdens het Oostenrijks bewind, toen onze gebieden en een groot deel van Noord-Italië vanuit Wenen bestuurd werden, ontplooiden diverse leden van de Venetiaanse familie Fiocco een briljante muzikale carrière te Brussel, waar Claude Fisco, een ingenieur van Genuese afkomst, het Martelarenplein aanlegde. De lezer verneemt tussendoor dat in de hierboven geëvoceerde periodes beroemde of beruchte Italianen, zoals Petrarca, Casanova en Alfieri, tijdens een van hun reizen België aandeden.

In het begin van de negentiende eeuw verloren onze gebieden aan aantrekkingskracht, wat niet belette dat Italiaanse bannelingen naar ons land uitweken. De bekendste onder hen is ongetwijfeld de beroepsrevolutionair Filippo Buonarrotti, ooit medestander van Babeuf, die levenslang allerlei geheime genootschappen oprichtte, die zich over heel West-Europa vertakten. Rond de eeuwwisseling nam het aantal Italiaanse inwijkelingen toe. Behalve een handvol intellectuelen en anarchisten, kwamen verschillende ijsbereiders en verkopers zich in onze steden vestigen. Daarna kwamen de duizenden mijnwerkers, van wie het epos erg verschillende bladzijden bevat: de heroïsche dagtaak, de aanvankelijk erbarmelijke woontoestanden, de aankomst in België van de echtgenotes en de kinderen van de gehuwde *minatori*, de maatschappelijke opgang van de nieuwkomers, maar ook de mijnramp van Marcinelle die aan meer dan tweehonderd Italianen het leven kostte. Het is al bij al een succesvol epos geworden, door de geruisloze, haast vanzelfsprekende integratie van de Italiaanse gemeenschap in ons land, die in het begin van de jaren 70 driehonderdduizend personen telde. De generaties die elkaar aflosten, kunnen prat gaan op heel wat ondernemende en verdienstelijke personen, zoals voormannen in de vakbondswereld, industriëlen, kunstenaars, sportlui, politici, schrijvers van belletrise en van beeldverhalen, populaire zangers, vorsers, enz. Dé specialiste van de immigratie naar en de emigratie uit België, Anne

Morelli, doceert aan de ULB. Haar publicaties in boekvorm over de beide onderwerpen zijn genoegzaam bekend bij het lezerspubliek in Wallonië en in Vlaanderen.

De grondige historiek werd uitgegeven door de Belgische afdeling van de Associazioni Cristiane dei Lavoratori Italiani. Het boek is verkrijgbaar bij de uitgever: ACLI-Belgio, Franklinstraat 136, 1000 Brussel (fax 02 - 734 10 52). De hierboven vermelde prijs is inclusief verzendingskosten.

Hugo Sonnevile